

KADINLAR MEKTEBİ

Ahmet Vefik Paşa (1823-1891)

Genel Bakış

Ahmet Vefik Paşa, Moliere'nin yazmış olduğu tiyatro eserlerinin bir kısmını adapte edip bir kısmını da tercüme yoluyla dilimize aktarırken eserlerin seçiminde gelişi güzel bir tercih yapmamıştır. Dönemin toplumsal, kültürel ve siyasi yapısına uymayan eserleri tercüme ederken, bunun dışında kalanları çok başarılı bir şekilde adapte ederek edebiyatımıza kazandırmıştır. Konu itibariyle toplumumuza ve geleneklerimize uymadığına inandığı için tercüme ettiği eserlerden birisi de "Kadınlar Mektebi"dir.

Kişiler

Arnolf:42 yaşında, zeki kadınla değil ahmak ve cahil kadınla evlenmeyi tercih eden, zengin biridir. Genç kız Anyes'e karşı sempati duymakta ve onunla evlenmek istemektedir. Arnolf, iki isim kullandığı için iki farklı insan olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, sinsî karakteriyle Anyes'i çalmayı planlar ve Oras'ın onunla evlenmesine izin vermiyor.

Anyes: Kimsesiz olarak bilinen, Arnolf tarafından kendisiyle evlenmek amacıyla yetiştirilmiş bir kızdır. Asi bir genç olan Anyes, kıskanç Arnolf'un taleplerine karşı Oras'ı görmeye devam etmektedir.

Oras: Anyes'e aşık, onu görmek için türlü yollar deneyen, Arnolf'un arkadaşının oğludur. Anyes'e kavuşabilmek için babasının dostu olan Arnolf'tan yardım ister fakat engellendiğinin farkında değildir.

Alen: Arnolf'un uşağıdır. Arnolf, tarafından Oras'ın eve alınmaması için görevlendirilmiştir.

Jorjet: Arnolf'un uşağıdır. Arnolf, tarafından Oras'ın eve alınmaması için görevlendirilmiştir.

Krizalt: Arnolf'un arkadaşı ve dert ortağı, Anyes'in teyzesidir. Arnolf'un ahmak kadınlarla evlenmek istemesi fikrine karşı çıkmaktadır.

Oront: Oras'ın babası, Arnolf'un yakın arkadaşıdır. Oğlu'nu arkadaşının kızı ile evlendirmek için Amerika'dan döner.

KONU

Kendisini kibar göstermeye çalışan bir burjuva olan Arnolf çevresinde gördüğü ailelerdeki bozukluklar ve aldatmalar yüzünden, kendisi de aynı duruma düşmemek için kimsesiz zannettiği bir kızı dört yaşından beri himayesine almış, ilerde onunla evlenmeyi planlayarak kendi isteklerine göre yetiştirmektedir. Bu yüzden yetiştirdiği kız Anyes'i kimseyle görüşülmeden her konuda cahil bir biçimde, sadece iki hizmetçinin bakımı altında tutmaktadır. Ancak Anyes günün birinde Oras adlı bir genci görür ve ona aşık olur. Oras aynı zamanda Arnolf'un arkadaşlarından birinin oğludur. Fakat her ikisi de bu yakınlıktan haberdar değildir. Bu yüzden Oras, sevgilisinin manevi babası olarak tanıdığı Arnolf'a başındaki aşk macerasından bahseder ve sevdiği kıza kavuşmak için yaptığı planları her defasında ona anlatır. Arnolf da bundan faydalanarak sürekli ona mani olur, işlerin kötü bir hal alması üzerine sonunda o zamana kadar kimsesiz olarak bilinen Anyes'in, Oras'ın babasının çok iyi bir dostunun kızı olduğu meydana çıkar ve aşıklar evlenir.

OLAYLAR

Oras'ın aşkı Oras,. Arnolf yokken onu ziyarete gelir ve o sırada Anyes'i görür görmez aşık olur. Arnolf gelince ona babsından bir mektup getirdiğini söyler. Mektupta Arnolf'tan para isteyen babası için hemen kesesini çıkartıp para verir. Oras, parayı aldıktan sonra Anyes'e olan duygularını açar ve Anyes'in Müsyü Kütük'lü adında bir adamın evinde olduğundan bahseder. Müsyü Kütüklü Arnolf'tur. Fakat Oras, bunu bilmez. Arnolf, Anyes'i kendisiyle evlenmesi için yetiştirdiğinden Oras'ın bu söylediklerinden sonra ona engel olmaya çalışır. Oras, hem içini döküp hem kim olduğunu bilmediği Arnolf'u yüzüne karşı kötöleyerek Anyes'in nerede olduğunu anlatır. Oras, bu söylediklerini kimseye söylememesi özellikle babasının duymaması için Arnolf'u uyarır.

Kıskançlık Arnolf, Oras'ın Anyes'e olan duygularını duyduktan sonra kıskançlıktan deliye döner. Kim olduğunu açık etmeden olayı anlamaya çalışır. Anyes'i yalnız bıraktığı için kendini suçlar. Arnolf,

Anyes'in ağızını arayarak o yokken neler olduğunu öğrenir. Anyes, Oras'ın kendisine güzel sözler söylediğini ve ondan etkilendiğini belirtir. Arnolf, Anyes'i kaybetmek istemediğinden Anyes'e nikahlanacaklarını söyler. Anyes bunu istemese de çok fazla itiraz edemez. Arnolf, Oras'ın Anyes'i görmesine engel olmak için uşaklarını tembiller ve onu bir daha eve almamalarını, kovmalarını söyler. Oras, Arnolf'un kim olduğunu öğrenmediğinden gelip ondan yardım ister. Anyes'i kaçırmak istediğini ve bir tek kendisine güvendiğini söyler. Arnolf, Oras'a yardım edeceğini ve Anyes'i saklayacağını söyler. Arnolf, kılık değiştirerek Anyes'i kaçıır ve Oras, Anyes'i Arnolf'a emanet eder. Anyes, kendisinin kaçırmanın Arnolf olduğunu görünce şaşırır. Anyes, Oras'a aşık olduğunu ve kendisiyle evlenmek istemediğini söyleyince Arnolf çok sinirlenir. Arnolf'un kıskançlığı daha da artar ve Anyes'i azarlar.

Aşıkların Kavuşması Oras, Arnolf'un yanına gelerek babasının geleceğini ve gelme sebebinin arkadaşının kızıyla evlendirmek olduğunu söyler. Arnolf bunu duyunca çok sevinir. Çünkü Oras'ın başka bir kızla evleneceğini düşünür ve Anyes kendisine kalacaktır. Oras'ın babası Oront, yanında Anrik ile gelir. Oras'ı Anrik'in kızı ile evlendirmek istemektedir. Oras, Anyes ile ayrılacağı için çok mutsuzdur. Arnolf, Oras'ın hemen evlendirilmesini ister. Anrik, Krizalt'ı görünce hemen tanır çünkü Krizalt, yıllar önce kaybettiği eşinin kız kardeşidir. Oront, Arnolf'a kızın kendisinde olduğunu söyler. Arnolf, ne demek istediklerini anlamaz. Krizalt, Arnolf'a Anrik'in Anyes'in babası olduğunu, kardeşiyle giderken kızını bıraktıklarını söyler. O kızın 4 yaşındayken yanına aldığı Anyes olduğunu belirtir. Anrik ve kızı Anyes birbirlerine sarılırlar. Oras, Evlendirilmek istediği kızın Anyes olduğunu anlayınca çok sevinir. Arnolf ise Anyes'i tamamen kaybettiğini anlayınca oradan ayrılır.

Tema

Aşk Karşılıklı iki insanın birbirine duyduğu duygular üçüncü bir kişi tarafından engellenmeye çalışılmaktadır. Eğer duygunun karşılığı yoksa inat edilmemeli ve sevenlerin arasına girip onların kavuşması engellenmemelidir.

Karakter İncelemesi

Arnolf (Kıskanç)

Karakter Arnolf, zeki kadınlarla uğraşmak istemeyen onun yerine ahmak bir kadın alıp kendisinin her istediğini yaptırabileceği bir kadını tercih eden biridir. Kıskanç ve oldukça öfkeli bir yapıya sahiptir. Kurnaz ve kendini beğenmiş bir kişiliği vardır. Meraklı, öğüt veren ve karşısındaki kişiye istediğini yaptıramadığında tehditkar biridir.

Aktivite Arnolf, Oras'ın evine gelmesiyle arkadaşının oğlunu gördüğü için çok sevinir. Oras'ın, Anyes'i sevdiğini öğrenince kimliğini açık etmeyen başlayan kıskançlık krizleriyle ona engel olmaya çalışır. Oras'ın yüzüne karşı yardım edeceğini belirtir fakat uşaklarına bir daha eve almamaları konusunda emir verir. Anyes'i Oras'tan uzak tutmak için her türlü yolu dener fakat büyük tesadüfe engel olamaz ve bu sevdadan vazgeçmek zorunda kalır.

Kişiler Arnolf, kadınlarla ilgili düşüncelerini arkadaşı Krizalt ile konuşur. Eve döndüğünde uşakları Jorjet ve Alen ile konuşarak neler olduğunu öğrenir. Onu ziyarete gelen Oras'ı görmekten mutluluk duyar. Anyes ile konuşarak onunla evlenecekleri söyler. Arkadaşı Oront'un Anyes'i Oras ile evlendirmek istemesiyle yanlarından ayrılır.

ÖRNEK OLAYLAR

Telaşlı Oras, Anyes'in bir kıskanç, ahmak bir adamın elinde olduğunu ve adının Müsyü Kütüklü olduğunu söyler. Bu kadar güzel bir kızın bu adamın elinde kalmasının günah olduğunu dile getirir. Oras bir an önce kızı oradan kurtarmak istediğini fakat anlattıklarını babasının duymaması gerektiğini dile getirir. Arnolf, Oras'ın bu dediklerinden sonra telaşa kapılır ve Oras'ı takip eder. Oras: Hüdaya emanet olunuz gene gelirim. Arnolf: Ah, ne oldu ki? Oras, geri gelerek: Tekrar, size pek rica ederim. Sırrım çıkmasın. Hususa, peder duyarsa kızar; ukte edinir. Arnolf: Of...Ne azaptı, bu mükaleme! Telaşıma, hiç telaş, benzemez, nerden gelip patadak, bana bunları hikaye etti savruk! Korkacak ne varsa bilmek için, cebr-i nefis ile tahammül ettim. Gevezeliği sonuna kadar dinleyip muhaberelelerini öğrenmek maksat... Arkasına düşeyim bir kere yakındadır, o. Etrafı ile tahkik edeyim, ne yaptığını ben de bileyim; Başımıza gelecek kaza nedir? Kişi istemediğini dinler... Titriyorum.

Kurnaz Arnolf, Oras'tan duyduklarından sonra Anyes'in kendisi yokken ne yaptığını öğrenmek için ona sorular sorar. Komşudan bir şeyler duyduğunu söyleyerek Anyes'in ağızından laf alır. Arnolf: Bir hafta, on gün nişlediniz siz? Anyes: Altı gömlekle, altı da takke! Arnolf:Alem!... ah,

alem, ne acayip şey. Neler söylerler, ne gıybetler ki. Komşu dedi ki, ben yokken bir bilinmedik, genç adam gelirmiş, evimizde siz söylemişsiniz inanmadım, bahsederim ki yalandır derim. Anyes: Demeyeydiniz. Arnolf: Vay, gerçek midir, yabancı adam? Anyes: Zahir, inanın, yanımdan hiçte ayrılmadı. Arnolf: Sadedilane ikrar ediyor. Hiç olmazsa yüregi temiz demek oluyor. Ama, a Anyes kimseyi görmenize rızam yok, diye tembihler etmemiş miydim; yanlış mı yoksa?

Kıskanç Arnolf, Oras'ın dediklerinden sonra uşaklarını azarlamaya başlar Anyes'i nasıl olurda birine gösterirler diye deliye döner. Kıskançlığından yerinde duramayan Arnolf'un durumunu uşaklar da anlar. Arnolf: Zannedirim ki bulamayışım daha eyidir: boşuna koştum, rastlayamadım. Ama, bulsaydım yürekteki ıstırabı ondan saklayamazdım... Beni yakan elemi izhar ederdim, elbette. Halbuki, bilse, işime gelmez. Ama, öyle dudu kuşuna da gözler süzmeye meydan bırakır. Mekrini yutar adam değilim. Rabitalarını bozmak için Aralarında münasebetler nereye varmış, derhal anlayım. İrzıma ait istiksadır bu! Bulunduğu halde benim karım gibi demektir. Kabahatliyse rezil oldum ben! kız, her ne yapsa Benim boynuma, kendi payıma! Ah menhus sefer! Köye, ne gittim! Belâya niçin uzandım, düştüm. Alen: Bu keret, ağam, bak nasıl koştum! Arnolf: Sus! Gelin beri, dinleyin beni! Sen, şu tarafa; sende buraya! Jorjet: Aman, efendim, korkuttunuz... Hay kanım dondu... Hay! Arnolf: Ben yokken emrime itaat yok, öylemi imiş? İkiniz birden hıyanetlik ha!... Lâkırdım söyleyemiyorum, boğulacağım; şimdi çırpıplak soyunacağım. Ödüm adamlar? Mel'un köpekler! Siz .uydunuz da Evime adam aidiniz ha! Kan tere battım, nefes alayım. Bir dolaşayım da açılalım. Büyür de bana bunları eder der miydim ona küçük iken?... Aman, yarabbi! Yüreğim sizler. Jorjet: Aman, Allahım, ne de korkunçtur bakışı, beni öldürdü gitti. Pek ürtüm, yıldım. Kudubet herif! Alen: Deme demem idi, gence darıldı? Ne demek bu, ya ? Kadıncığı evde kapatır, nefes aldırılmaz. Bize bekletir, sıkı gizletir. Kimseyi yanına uğratmaz hiç! Alen: Ya, o, kıskanır. Jorjet: Kıskanma merakı neden gele?

Oras (Aşık)

Karakter Oras, aşık sevdiğine ulaşmak için her yolu deneyen biridir. Sevdiği kıza ulaşmak için yardım isteyen çaresiz ve babasının duymasından korkan bir geçtir.

Aktivite Oras, Arnolf'u ziyarete gelir ve o sırada gördüğü Anyes'e aşık olur. Anyes'le görüşmek için Arnolf'tan yardım ister. Babasının gelmesiyle başka biriyle evleneceğini düşündüğü için üzülür. Babasının evlendireceği kızın Anyes çıkmasıyla çok mutlu olur.

Kişiler Oras, Arnolf ile konuşarak ona duygularını anlatır. Anyes'e duygularını açıklar ve aynı şekilde karşılık bulur. Babası Oront'a sevdiği kızın evlendireceği kız olduğunu söyler.

ÖRNEK OLAYLAR

Aşık Oran, Anyes'i görünce çok beğenir ve aşık olur. Arnolf'a aşkın insana neler yaptırabileceğini anlatır. Oras: Zahir, a gözüm, o sadedillik, o hicap ile o cür'et onda! İtiraf lazım; aşk üstad-ı kamildir, insana akıl öğretir. Hiç bilmediğimizi bildirir. Arnolf: Ah, boğuldum ben. Oras:Aşk üstadımız olur da, bizi . bir şeyler eder, bambaşkaca, ba! Bizdeki efkar ve ahlak değişir.Bir ande küllî tebeddül olur. Tabii mevani, o, zorlar. Olmaz şefleri bize yaptırır. Bağteten zuhûra gelen asar mucize dense aynıyle benzer. Leim ve zemim pinti hasisi cömert ve sahiy eder, bir ande. Ödle korkağı kahraman eyler. Dürüst nemrudu, edip çelebi! Sersem lenduha tırandaz olup her şeyi tartar, an-i vahitte. Akli ermezi pürzeka kılar. İşte Anyes'te bu keramet var.Pek te bedidar! Zira, dargın çehreyle bana: " Çekilin, gidin, artık ziyaretinize razı olmam ki, sözlerinizi bildim cevabım da şu !..." diye, o şaştığınız taşı attıkta, beraber bir kâğıt düştü, taaccüp ettim. Cevap sözünü, taş atmasına bir kulp uydurmuş. Hayran olmaz mısınız, bu işe, ey kafadarım? Aşk değil midir, zihnimizi bileyip şu keskin ateşle gönlü tez canlandıran? Hilesine ne, tezkeresine ne buyurdunuz. Hayran olmaz mısınız, efendim, fatanetiyle, zekâvetine Kıskanç herifin şu uğradığı?

Çaresiz Oras, Arnolf'a artık Anyes'i göremediğini evdeki adamın olan biteni duyduğunu ve engel olduğunu söyler. Anyes'e ulaşabilmek için Arnolf'tan yardım ister. Fakat Arnolf bunu kabul etmez. Oras: Siz, bari, çare bulup, o, kapalı haneye, bir girebilecek adam bulsanız! Vazife etmem, hiç saygı saymam, dost arasında bugün banaysa yarın da benden size medetkârlık olabilir. Evdekiler hep aleyhimdedir, beni gözetler. Ne yapsam artık hiç dinlemezler, burunlarım, hiç, indirmezler, o makule işlerime yarar. Bir koca karı var idi, gitti. Akıl ermez, usta mihsale idi. Baştan, çok hizmetler kılmış idi. Şimdi, siz, bir vesile bulsanız! Arnolf: Yok, yok! Siz bensiz arayıp bulun.